

spotkań i mostów w przenoszeniu wiodących myśli, morzem, które sąsiadów łączyło gęstą siecią przepraw.

Wybrzeże Bałtyku, zdaniem Badacza, jest nie tylko wielkim obszarem niezwyklej sztuki, ojczyzną Kanta i Kierkegaarda, Ibsena i Strindberga, Griega i Sibeliusa, ale także miejscem powstania ważnych wynalazków: termometru, turbiny parowej, słuchawki, mechanicznej dojarki, zapalek i komputerowego systemu *Linux*. Niewątpliwie Morze Bałtyckie *Connecting people* [łączy ludzi].

Wojciech Łysiak

Gottfried Kiesow, Thomas Grundner, *Backsteingotik in Mecklenburg–Vorpommern*, Hinstorff Verlag GmbH, Rostock 2004, ss. 120.

Gottfried Kiesow, przewodniczący Deutschen Stiftung Denkmalschutz i wytrawny znawca północno – niemieckiej sztuki gotyckiej oraz Thomas Grundner, jeden z najwybitniejszych fotografików krajobrazu i architektury w Niemczech, połączywszy swe siły przygotowali i wydali niezwykle i interesującą pracę o charakterze narracyjno albumowym poświęconą budowlom gotyckim w Land Mecklenburg–Vorpommern. Charakteryzując usadowione w przeszłości, historyczne podstawy kwiatostanu sztuki budowlanej ceglanych, śledząc i opisując materiał budowlany gotyckich konstrukcji, w tym, interesujące formy do jego produkcji, Autorzy przedstawiają interesujące wywody dotyczące religijnych przesłanek wznoszenia gotyckich kościołów, inwestorów tych budowli, ich formy przestrzenne, założenia chórów, by przejść do rozwoju i ewolucji form budowlanych. Wiele miejsca poświęcają konstrukcji sklepień, nawom bocznym i kaplicom, wieżom, ozdobom usadowionym na ścianach szczytowych, formom zdobniczym i kolorystyce przestrzeni wewnętrznej. Zwracają uwagę na inność kościołów znajdujących się w głębi lądu, dostrzegają ją także w wiejskich kościółkach.

W drugiej części opracowania Autorzy zwrócili uwagę na gotyckie budowle świeckie, w tym na ratusze, umocnienia miejskie, domy bogatych mieszczan i innych obywateli miast.

Autorzy omawianej pracy nie tylko wyraźnie eksponują poszczególne obiekty w ich bezpośrednich związkach z epoką, lecz przede wszystkim, wskazują na tło kulturowe i społeczne jakie obiekty te powołało do życia.

Ceglane budowle gotyckie określają sylwetki wielu miast i wsi Meklemburgii i Vorpommern. Są niewątpliwą manifestacją dumy obywatelskiej, świadomości społecznej, gospodarczego rozwoju. Budowle te, które do dzisiaj przyciągają uwagę, zalicza się do najznakomitszych w Europie Północnej. To one w znacznej części przyczyniły się do tego, że takie miasta jak Stralsund, Wismar i Lubeka zostały wpisane na listę światowego dziedzictwa kultury.

Magdalena Bonowska